

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>Szerkesztőség: hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő N.-Péterfia utca 348 szám.</p>	<p>Megjelen havonként háromszor, 5-en, 15-én és 25-én egy, illetőleg másfél iven. Előfizetési ár egész évre 4 frt., félévre 2 frt., Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt., 200 szóig 2 frt., a másodszeri hirdetésnél 100 szóig 80 kr. harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>Kiadó hivatal: hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden közlemény és küldemény inté- zendő, Fűvészkert utca 1080.</p>
--	---	--

Előfizetési felhívás a „Debreczeni Protestáns Lap” és „Tanügyi Melléklet”-ére.

Iskolai ügyeinket illetőleg mindinkább fontos és lényeges kérdések lépnek előtérbe, melyek megvitásra és helyes megoldásra várnak. Lapunk szűk tere pedig nem engedvén, hogy ezekkel oly részletesen és behatóan foglalkozzunk: elhatároztuk, hogy az 1884-dik évtől kezdve egy külön álló „Tanügyi Melléklet”-et is fogunk adni. — A „Tanügyi Melléklet” minden hó 5-dik napján másfél iven jelenik meg.

Az előfizetés e lapra a „Tanügyi Melléklet”-tel együtt egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. „Tanügyi Melléklet” nélkül mint eddig egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Jelenlegi tisztelt előfizetőinket, kik t. i. a „Tanügyi Melléklet”-et nem kívánják járattatni, kérjük, hogy nyilatkozzanak február 1-ig. — Ha nyilatkozat nem küldetik, úgy vesszük, mint a kik a „Tanügyi Melléklet”-tel kívánják lapunkat járattatni.

A „Tanügyi Melléklet” külön is megrendelhető egész évre **1 frt 20 krért.**

A protestáns olvasó közönség figyelmébe s további pártfogásába ajánljuk magunkat.

Debreczen, 1883. december 24.

Tóth Sámuel,
felelős szerkesztő.

Békési Gyula, Géresi Kálmán,
szerkesztőtársak.

Ujévkor.

Miként a jó és okos gazdának — ki rendszeresen intézi a maga ügyeit — minden esztendőben meg kell készíteni a vagyoni mérleget, melyhez iutézze a maga kiadásait és eljárásait: épen úgy egyházi életünk mult évi

folyamán végig tekintve, látva, hogy mik és miképen történtek, mik pedig nem történtek meg: elvonhatjuk magunknak a teendőket, kijelölhetjük a munkásság körét, melyben mozogni s a feladatokat megoldani kell egyházunk jól felfogott érdekében.

Azt hisszük, aligha van oly elfogult és békételen szemlélője ev. ref. egyházi közügyeinknek, ki be ne vallaná: hogy mégis csak történik valami előhaladás s a zsinat által alkotott törvények mégis csak idéztek elő valami hasznosat, mert legalább megmutatják az utat és irányt, melyen válllvetve egyesített erővel törhet és küzdhet előre az 5 egyházkerület. Bizonyára senki nem tagadhatja, hogy az országos közalap csakugyan megindult immár, az alapzatok le vannak téve, a kezdet nehézségei legtöbb helyen legyőzve. S e tekintetben nem lehet eléggé ajánlanunk: „hogy lassan menj, tovább érsz.” Őseink százados mulasztásait nem lehet egyszerre helyrehozni s a jelen nemzedéket, mely sok más áldozat tételére is kényszerítve van, nem lehet és nem szabad úgy elterhelni, hogy az már be is végezze a munkát; nagyon elég ha az építendő biztos várhoz mely egyházunknak védbástyája leend majd, az alaptéglákat elkészíti és meghozza. Az országos közalap ezen első megindulásakor tehát, a szabad önkéntes ajánlat, a mit az egyháztagok maguktól hoznak meg, legyen a jelszó. Időt kell még engedni a hiveknek, hogy bensőleg megbarátkozzanak a nagy horderejű kérdésekkel, megismerjék és átértsék teljesen azokat, mikkal a közalap ügye oly szoros egybeköttetésben van.

Az sem volna egészen helyes és a mostani helyzeti körülmények által igazolt eljárás, ha az országos közalapra az egyes egyházközségekből beérkezett ajánlatok egyenlő méret vagy arány szerint bíráltatnának el az egyházmegyei vagy kerületi hatóságok által. Egyenlőséget követelni itt nem lehet; mert lehetnek oly egyházközségek, melyekben a felajánlott összeg oly jelentékeny, hogy minden lélekre arány szerint 20—30 kr esik s ehez mérni már és szabni ki a többi egyházközségek évi járulékait is: mindenestre nagy igazságtalanság s jogtalanság

lenne. Nagyon sokat határoz e kérdés megbirálásánál és eldöntésénél, hogy az egyes községek mely vidéken, mily anyagi helyzet és körülmények között élnek. — Ott a hol minden egyháztagnak kisebb-nagyobb terjedelmű földbirtokkal vagy ahoz való haszonélvezettel bír: egész más kulcs alkalmazandó az ajánlatok megítélésénél, mint oly községben, hol mindez nem létezik s csak kézi munkákkal tartják fen magokat s teljesítik egyházi szükségüket is a hivek. A böcs mérséklet útján haladjanak tehát az évi járulékok elbirálásánál az illető hatósági közegek. A törvény merev betűje, a szoros értelemben vett jogosság keresztül hajtva, csak kockáztatni fogja a szent ügyet, melynek pedig mindenkit igazán és bensőleg megnyerni kell, ha nem egyszerre is, de lassan menve; — csak akkor lesz biztos alapra fektetve a közalap ügye, s várható annak megszilárdulása és felvirágzása.

Az országos közalap ügyén kívül, nagy mértékben foglalkoznak nem csak a közvélemény, de az egyházi hatóságok iskolai ügyeinkkel is! A hazai törvényhozás a középiskolai országos törvényt megalkotta, létrehozta; melyhez alkalmazkodni bizonyos mértékig, az ev. ref. egyház is kötelezve van; itt mindenesetre legelső teendő, a zsinatunk által alkotott köznevelési és közoktatási szabályzatot összehasonlítva az országos törvényvel — határozni meg s jelölni ki a legfőbb teendőket.

(Folyt köv.)

B e s z é d

Luther és Zwingli születése négyszázados Unnepélyén.

Tartotta Balogh Ferencz hittanár a debreczeni kollégiumban, a hittanszaki önképző társulat díszülésén 1883. december 9-én.

(Folytatás)

Luther és Zwingli szelleme és jelleme közti párhuzam feltüntetésére ki kell emelni még következő pontokat. Zwingli a klasszikus humanizmussal bőven táplálkozva szélesebb látkörben mozog, Luthert a monasticismus és scholasticismus jobban kötötte a régihez, a multhoz; innen amannak radikalismusa, emennek konservatismusa. Zwingli alanyiasabb, ezért a szabadabb szárnyalás hive s így magában hordja az elvek szerinti tömörülést, a felekezetekre szakadás csiráját, mint az egyéni szabadság postulatumát; Luther tárgyiasabb, ezért a zárt egység, elszigetelés vezélyének jobban ki lett téve. — Luther az ó-szövetségben nem látta kellőleg az új-szövetség gyökérszálaikat, és így a judaismus némely vallási elemeinek kötelező voltát kétségbe vonta, innen a kép és művészet alkalmazásában eltérő álláspontja; Zwingli a pogány elemeket jobban ostromolja, legelőször is a Mária cultus s a Dodona

berkéhez hasonló bucsuhelyeket támadja meg. Zwingli az észnek, észleges-érveknek nagyobb súlyt és szerepet ad, innen a rationalismus nagyobb hatálya a református tanfejlődésben és az isten-ige hirdetésre fektetett kultus központiság; Luther megrendül az alanyi szabad magyarázat veszélyeitől a münsteri végletek előtörésekor; az urvacsoráját a titok leplével vonja be, az egyéni ész változóknak, ingatagnak, „syréneknak“ nyilatkoztatja ki.

Zwingli szabad republikának szülötte, a népre, a polgárságra támaszkodék, nem fél a két élű fegyverhasználatától, mert a viharzó nép és ösgyűlés által viteti át a reformokat, ingatja és dönti le a hierarchiát; midőn arczképét az ellenfél égeti, barátai pedig életéért aggódnak, a forgandó események küszöbén hangoztatja, Luther wormsi örökbecsű nyilatkozatához hasonló jelentőségű szózatát „teljesítem a mit Isten rám bizott, nem félve a világtól és büszke zsarnokaitól.“ Luther a zajongó nép ellen a fejedelmek rendcsináló fegyveréhez menekül, ezért kiáltják a kalrstadtiánusok őt „fejedelmek hizelgőjének,“ „wittenbergi pápának.“ Monarchikus nyilatkozata „jobb szenvedni egy zsarnok kezétől, mint ezer zsarnoktól, azaz a néptől“ igazolni látszik némileg ellenfelei ítéletét. Ez eltérő felfogásban keresendő a két reformátor különbözősége az egyházalkotmányban. Az egyház igazgatását Luther a papsággal és fejedelemmel hozza kapcsolatba s a gyülekezet autonomikus joga, a keresztyén hívók szabadságának, nagykorúságának, az egyetemes papságnak gyakorlati alkalmazása rendszerében elejtett; e tekintetben a helvét reformációtól kölcsönzött elvek alkalmazása szülni ujjá a be nem végzett lutheri reformációt. Magyar hazánkban nemesen és szabadon el is fogadta a lutheranizmus, alkotmánya kibővítésével, a szabad választás elvén alapuló presbyteri alakzatot. A német protestáns egyletnek kezébe népszerű fegyvert épen a népegyház (Zwingli-Kálvin nyomán fejlett alkotás) eszméje szolgáltat mai nap Zwingli a polgári kormányt, mint a nép kifolyását, egyházi hatalommal ruházta fel, szükségességből, ez alapot fejt tovább Kálvin, külön egyházi kormányt alkot s lón a presbyteri zsinati független egyházalkotmány, a szabad egyház és szabad állam új intézményének előfutárává.

Zwingli a szabad vitatkozás meleg barátja, a türelem és szabadsajtó uttörője. Míg a németországi részeken a Zwingli irányu könyvek terjesztése ellen akadály vettetik, Zwingli a polgári hatóság kötelességévé teszi: engedje szabadon működni a vallásos sajtót, csak arra ügyeljen, hogy a jó erkölcs ártalmára ne legyen. Mikor Nürnberg város tanácsa betiltá saját területén a sakramentárius könyveknek még olvasását is, a sajtószabadság hajnali szózatja gyanánt, ékes szóló levelet intéz Zwingli a tanácshoz, benne hivatkozik Zürich példájára, annak követését ajánlja, mint a hol „pápista, anabaptista és a testi jelen-

létet vitató lutheran könyvek egyaránt szabadon adatnak, vétetnek és olvastatnak.

Zwingli általános műveltség magaslatára jutott előbb, mint kartársai és százada; a szűk felfogás és emberi korlátozás, és kizárólagosság távol valának lelkétől, a keresztyén vallást az egyetemes emberi vallás ideáljának fogta fel, utolsó remek műve „Clara expositio christanae fidei“ tartalmazza azon páratlanul álló enunciatiót „A teremtéstől kezdve a világ végeig nem létezett s nem létezend igaz szív, nemes és tiszta lélek, ki ne élvezhetné a boldogságot egyesülni a mi mennyei atyánkkal.“ Az ő theológiájának fénypontjai: „Isten a legfőbb szabadság; boldog az, ki Istennel munkál s kész az ő mulandó életét az Isten dicsőségére s az emberiség javára feláldozni; az igazi vallás Krisztus által Istenbe vetett hitben és felebarátaink szeretetében áll, minden egyéb hiaság és képmutatás; a valódi egyház: Isten igaz fiainak közössége, láthatatlan; a keresztyén ember feladata nem nagyszerűleg beszélni a hitvélemények felől, hanem Istennel magas és nagy dolgokat cselekedni; a legjobb és legbiztosabb ország, mely Isten szerint kormányoztatik, a legrosszabb és leggyarlóbb, mely Isten nélkül igazgattatik; legjobb város az igazi keresztyén város.“ E végső tételek kiváló figyelmet érdemelnek épen korunkban, mikor némely államokban az Isten neve és hite épen a kormány részéről a positivizmus philosophiája csáb intésére az ismeretlenség ködös régióiba relegáltatik.

De az elvek és eszmék bármily szépek és magasztosak legyenek is, míg azok az egyén birtokai, míg könyvekben temetvők, világra ható erővel nem bírnak; csak ha milliók kincseivé válnak, országos intézményekbe testesülnek meg, és századokat táplálnak, vezetnek, akkor bizonyítékai a világra szóló valódi nagyságnak. Luther tévedéseiben, gyengeségeiben is az alkotás, szilárdítás, és biztosítás aggódó gondolata által irányoztaték; az ő izmos vállaira nehezédék a megindítás nagy felelőssége világ és Isten előtt; az ő erős lelkében gyökerezék a kezdeményezés suly alatt nőő hervadhatlan pálmafája. — 1517—1522-ig minden szem, baráté, ellené felé tekint; minden nemzet lelkesei tőle remélnek; minden hatalmaság felé szórja villámait s úgy tűnik fel, mint egy keresztyén Atlasz és colossus, a civilizált félteke az ő szellemének fényétől nyeri az első sugarakat. Reá hullanak a Lateran palota égető bullái; ellene szövetkeznek a birodalmi rendek, királyok, parlamentek és császár, „én — mondá — nagy erdőirtó vagyok, nekem kell tisztává és egyenletessé tennem az utat.“ Szózatja mint a menydörgés zeng szerteszét Európában. — Lutheránok égettetnek és irtatnak Belgiában, Franciaországban, Angliában, Skóciában, Magyarországon; Velenczében a patriarcha előtt égetik el művét, Spanyolországban Luther művei

indítják meg az inquisitio rettenetes munkáját; Juan De Manuel császári spanyol követ Rómából azt írja urának, V. Károlynak, (1520. május 12.) „a félelmetes barát (Luther) roppant zavart csinál a szentszéknek.“ Az első szellemi csatákat megharcolta már, az elolthatatlan világgosságot fellobogtatta már, legmagasztosabb jeleneteit lejátszatta már s Wartburgba huzódott, mint az atmospherát átrepült sas: mikor Zwingli 1522-ben, sokkal kisebb hazában, sokkal kisebb körben indul meg a „via sacrán.“ Mondjuk ki bátran történelmi meggyőződésünket, hogy a centralis reformátor csakugyan Luther. Ha az ő műve leveretik Németországban, — ez volt a cél — akkor a többi reformátorok művének megsemmisítése vagy megkönnyítettik, vagy a mű lokalizáltatik s elveszti világ átalakító hatását. Az első és főérdem csakugyan Lutheré. Méltán állítottatott neki Wormsban azon nagyszerű Luther csoportozat, melyet 1868. június 25-én lepleztek le, 230,000 frt tekintélyes összegbe kerülvén; méltán jelent meg a leleplezésre 10 ezer ember, zengve a lutheri hatalmas karéneket; méltán tisztelték meg az ünnepélyt megjelenésökkel az akkor még porosz király, a württembergi király, Hessen és Veimar hercegei s küldé távsürgönyben üdvözlétét Viktoria, Anglia királynője. A keresztyén világ legnagyobb szerű monumentumát, Rietschel Ernő szobrász tervezte.

(Vége köv.)

Válasz a „Megjegyzések“-re.

Mindenekelőtt ki kell jelentenem, hogy az ismertetésben, mely tölem e t. lap mult évi 26. számában — Balassa Lajos reggeli énekére vonatkozólag — megjeleni, egy lényeges hiba van, mely egészen más értelmet ad a dolognak, mint én kifejezni akartam. A szedő egy „nem“ szót kihagyott, — s a 284 lap második hasábján álló mondatnak így kell állni: „A mi prosodiai tekintetben kitünővé teszi e dallamot, az: hogy bár az egész nyolczas sorokból áll, mégis az egymással „nem“ rimelő sorok más-más módon osztvák be, s épen ez a magyar költészetnek egyik ragyogó, csillogó oldala minden más nemzetek poezise s dalai felett, hogy az egyenlő (szótag — kimaradt) számú sorokat meglepő változatossággal osztja be, s ez által — kiváló előnnyel — elkerüli az egyhanguságot, mely az olasz és német dalok s énekekben oly nagy gyarlósággal tűnik fel nekünk magyaroknak!“

Igy irtam én ezt s így kell ennek lenni.

Azt a dallamot, melyre Balassa ur reggeli énekét irta, én ajánlottam mind a központi ének-bizottság, mind a poéták figyelmébe, a kézirat helyett kiadott III. füzet 204. lapján, s található a régi énekes könyvben 299. sz. a. Származik pedig mind a szöveg, mind a dallam a XVI. századból, tehát azon korból, mely — Bogisich ur minden eltulajdonításának daczára is, — a magyar népének szülő kora!

Ajánlottam pedig nem csak szép, könnyű menetű s igaz magyar voltáért, hanem különösen azért, mert a XVI. század azon feltűnő classicitását találtam fel benne, a mit az ismétléskor, s most fentebb is ekép fejeztem ki: „az egyenlő szótag számú sorokat meglepő változatossággal osztja be!“ melyre több példát találhatni a XVI. század népénekei közt, eleget Szenczi Molnár Albert zoltárai, eleget mai költészetünkben.

A „Megjegyzések“ t. irójának tehát azt mondom: a ki azt állítja, hogy a 3+2+3 (tehát dactylicus) beosztásban rythmus nincs mindenütt, s az csak a két ütemes — négy-négy szótagu beosztásban van; — a ki azt állítja, hogy legjelesebb költőink, kik valaha rythmicus verset irtak, a nyolcz tagu sorokat mindig a kettős ütem szerint osztották be négy-négy szótaggal; — a ki azt állítja, hogy a dallam szövegének zenészeti beosztása nem jöhet tekintetbe: az vagy nem tudja mit beszél, vagy nem tudja a magyar rythmica és metrica abc-jét s nem ismeri sem a régibb, sem az újabb magyar költészetet; — mert:

1) a 3+2+3 beosztásban mindenütt a legpompásabb magyar rythmus van;

2) elkezdve a XVI. század népének irítól, mind e mai napig, ez az alakzat feltalálható és él költészetünkben;

3) a szöveg beosztásának „annyira tekintetbe kell jönni“ a dallam beosztásánál, hogy ha különböznek egymástól, az nem ér semmit, az nem magyar, hanem valami idegen torzszülött; mert a szövegben rejlő rythmusnak a prosodicus, s a dallamnak zenészeti kifejezése a magyarban egy és ugyanaz.

Azt mondja a „Megjegyzések“ t. irója: „minden ütem helyes akkor, ha a hangsúlyos szó az ütem elejével kezdődik.“ Nem igaz, mert ez a kifejezés csak spondeus, trocheus, creticus, dactylus s a coriambus első és második alakzatánál áll; míg ellenben a baccicus, amphibrachis, anapaestusnál s a coriambus 3—8 kifejezéseinél, nem szabad hangsúlyos szóval kezdődni az ütemnek!

Azt mondja a „Megjegyzések“ t. irója, hogy a 3+2+3 nem ajánlatos arra nézve, miszerint ahhoz a versszöveg ugyanazon méret szerint készüljön. Én pedig — a magyar és zenészetből vett tapasztalataim után — azt mondom, hogy igenis ugyanazon méret szerint kell a szövegnek készülnie, mert e kettő a magyarban kell hogy ugyanaz legyen.

Hanem tudom én, mi vitte a „Megjegyzések“ t. iróját félre; — az, hogy Balassa énekének egymással nem rimelő sorai más-más beosztásuak. Nem értette meg azt, hogy a dallam két első sora határozott dactylicus levén, a versnek is dactylicusnak kell lenni, s megbotránkozott azon, hogy a két utolsó sor coriambus, — hát igen! mert a dallamban a két utolsó sor meg coriambicus. A szöveg író igen helyesen cselekedett, s csak is azért dicsérendő énekének alakzata, mert megtartotta benne a magyar törvényt!

Azt mondja a „Megjegyzések“ t. irója, „ha valaki ez éneket kellő hangsúlylyal felolvassa, nem szükséges hogy költői fogékonysággal birjon, mégis érezni fogja, miszerint az csak azon soroknál döcögő, melyekben a sorméret 3+2+3.“

Már engedelmet kérek, azt csak olyan ember mond-

hatja, a ki nem tudja hogy a dactylust, vagy az anapaestust hogyan kell hangsúlyozni, vagy a ki az ilyen méreten irt verset például coriambusul veszi. Alkalmasint ezért botlott meg a „Megjegyzések“ t. irója is, holott én nyilván kiírom az ének sorméretét, s ennek különbözését az egymással nem rimelő soroknál!

Azt mondja a „Megjegyzések“ t. irója, hogy így a 8 tagu sorokban rythmust, még pedig hangsúlyos rythmust alkalmazni lehetetlen. — Kimutatám már, hogy nagyon is lehet, hisz édes atyámfia! a magyar költészet egyik ragyogó tulajdonsága az, hogy az egyenlő szótag számú sorokat különböző ütemezéssel osztja be! s épen azért nem szép zengzet a magyarban az az örökös 4+4, (németnek való az!) párosítani kell azt valamivel, mert különben mint Arany is mondá: „tűrhetlen egyhangúsággal fogja gyötörni a magyar fület,“ vagy mint én mondom: alezáncz lesz, mint a német táncz!

Ez a ragyogó tulajdonsága a magyar költészetnek, nem valami újabbkori találmány, kicsillog ez az egyes sorokból a XVI. század népénekein kezdve, végig Szenczi M. A. zoltárain mind e mai napig, azon a módon, hogy az egyező szótag számú sorok nem egyformán osztvák, im példa:

A XLII. zoltár 1. 3. 7. 8. sorai egyező (8-as) szótag számuak, s mégis a nagy művész más-más alakzaton, vagy ha úgy tetszik, más ütemezéssel osztotta őket, így:

1. Mint a szép hives patakra	} dactylus, spondeus,
3. Lelkem úgy óhajt uramra	
7. Vajon szined eleiben	} coriambus.
8. Mikor jutok élő Isten	

Épen ilyen Balassa éneke is, mint a nagy művésznek a XVI. század classicus magyar alakzatán írott eme sorai!

De annyit emlegetem már ezt az egyező szótag számú soroknak nem egyforma alakzaton való beosztását, hogy szinte meg is sokallja a „Megjegyzések“ t. irója! De hát kénytelen vagyok még tovább menni benne, s kimutatni azt, most csak a szóban forgó 8-as soroknál.

Irtam én erről már régebben a „Prot. egyh. és isk. lap“ 1882. évi 9. számában. — Azóta ismét szereztem alakzatokat régi és újabb költészetünkben, s ezek szerint a 8-as sorok különféle beosztásáról jelenleg ennyit tudok:

1. A 4+4.

Káka tövén | költ a rucza (dal).

Mátyást mostan | választotta (rég. nóta).

Követ juta | Duna mellé (rég. ének.)

Hideg szél fu | észak felől (dal).

A prosodia tisztán coriambicus, annak 8-féle kifejezései szerint.

2. A 3+2+3. (ez a pörös!)

Mennyei atyánk | ur Isten (XVI. századi ének).

Hatalmas Isten könyörgünk (XVI. századi ének).

Töltsd tele | pajtás | poharam (dal).

Két krajczár | volt csak | zsebemben (dal).

Szivemet | hozzád | emelem (XXV. zoltár).

Mint a szép hives | patakra (XLII. zs.)

A prosodia: dactylus, spondeus, anapaestus.*)

*) Ennek másik alakzata is van: 3+2+3.

Nem ettem | még ma | egyebet (dal).

Fürdik a | tóba | a liba (dal).

A prosodia: dactylus, spondeus, molossus.

K. F.

3. A 2+4+2.

Szép jó | estét kisme | nyecske,
 Hová | ilyen későn | este (dal).
 Hallgasd | meg uram ké | résem
 Az én | időm im el | mulék (CII. zs.)

4. A 2+2+3+1, prosodia: spondeus, trocheus, ana-paestus, fél spondeus.

Uram | te nagy | haragod | ban (VI. zs.)
 Szép a | szemed | fekete | kék (dal).

A ki még a 8-as sorok beosztására talál más alakza-
 tot is, közölje velem, — kiváló öröm s nagy köszönettel
 fogadom!

Kálmán Farkas.

(Vége köv.)

A közalap ügye H.-Nánáson.

Azon reményben, hogy lelkipásztortársaim a hirlapok-
 nak a közalapról hozott tudósításait, a körül felmerült esz-
 méket oly érdeklődéssel kísérik, mint én, elmondom annak
 H. Nánáson miként életbe léptetése történetét.

A közalapügy először szeptember 25-én Nádudvaron
 tartott lelkész-értekezletünkben tétetett eszmecsere, meg-
 beszélés tárgyává; hol egyhangulag kimondatott és elfo-
 gadtatott azon nézet, hogy az egyházi törvényeknek, az
 évi járulékot meghatározó 219. §-a, mely szerint a család-
 fentartására igényelt évi összegnek ezredrésze legyen a
 minimalis kötelezett rész, — működésünknek alapja nem
 lehet, mert határozatlan, bizonytalan. Valóban az; egy
 olyan kulcs az, mely minden zárba bemegy, minden zárban
 forog, de keveset nyit ki; s bocsásson meg a nagy tehet-
 ségű alkotó, lett légyen bár ez eszméjének és indítványának
 oka a politikában vagy másutt, ismert gyakorlati ügyessé-
 gét itt nem szerencsésen alkalmazta. Nagy kára van ebből
 a szent czélnak; mert látom az eddig megjelent tudósítá-
 sokból, hogy az évi járulék maximalis és minimalis összege
 21—2½ kr közt ingadozik. Oka az ily előfordult és fordul-
 landó különbségeknek az indeterminális kulcs. Szerencséje
 a közalapnak, szerencsénk nekünk is, kik pozitív, biztos s
 előnyös bázisra álltunk, hogy e §-t ellenünk nem fordították.
 A gondos szemlész, ki a törvény javítandó hiányait gyűjtő-
 geti, e §-t bátran felveheti, — vegye fel, — jegyzékébe.

Eszmetársításnál fogva ide sorolom a 223. §. harmadik
 pontját is, melyet nem csak László János, bajomi lelkész
 barátom, én sem tudok eldönteni.

Lelkész-értekezletünk minden kívülről jött információ
 nélkül épen azon kulcsban állapotott meg, melyet Szalontán
 Szél Kálmán barátom alkalmazott s e lapok hasábjain köz-
 lött. Továbbá sokszorosította s 10 kros rovattal szaporit-
 tatta a gyűjtő ivateket, s nagy suijt fektetvén arra, hogy
 minden egyháztagnak, mielőtt hozzájárulásra felszólíttatnék, e
 szent intézkedés czélját, fontosságát, horderejét megértse,
 megbizta derék esperesünket, hogy mivel a konventi szózat
 különben is oly szép, hogy azt egyszeri hallásra egyszerű
 földmiveseink meg nem értik, irjon és nyomasson elegendő
 számban ezek felfogásához mért magyarázó és buzdító fel-
 szólítást, mely előre házankint szétszassék. Ő ennek dere-
 kasan meg is felelt.

Presbýterek, képviselőink és egyháztagnak a mezei

munkától csak november közepén térvén tűzhelyeikhez, e hó
 15-én tartottuk a tárgyaló gyűlést, melyben a nálunk nagy
 számban és igen súlyos anyagi körülmények közt élő kis-
 birtokosokra való tekintetből, az évi járadék kulcsa követ-
 kezőkép állapított meg:

Állami adó	Közalapi illeték
0— 5 frtig	— frt 10 kr,
5— 20 "	— " 20 "
20— 40 "	— " 30 "
40— 70 "	— " 50 "
70—100 "	— " 70 "
100—150 "	1 " — "
150—250 "	2 " — "
250—400 "	4 " — "
400—600 "	6 " — "
600—800 "	8 " — "

Ekkor már készen volt nálunk a „Kalauz,” mely min-
 den egyháztagnak állami adóját s ennek alapján kirótt köz-
 alapi évi járulékát foglalta magában.

November 17-én az esperesi felhívókból a presbýterek-
 hez, képviselőkhöz, nagybirtokosokhoz küldtünk egy-egy
 példányt, az iskolás gyermekek utján szétterjesztettünk
 2200-at.

November 18-án tartottam a felhívó, buzdító papi szó-
 noklatot. Nem érezegetem, nem lamentáltam, hanem Zsolt.
 CXXVII. 5. 6. v. alapján beszéltem érthető és erőteljes
 nyelven a hazaszeretetről, hazafiai köteleességről; kimutat-
 tam egyházunknak és vallásunknak ebből kivivott oroszlan-
 részét, jelenben és jövőben nemzetiségünk fentartásában,
 fejlesztésében fontos missióját; busongva mutattam az elve-
 szett positiókra, aggódva a betelepített csángókra, tűzelve
 e nagy érdekek által követelt hazafiai köteleességekre. Ott
 kopogtattam a magyar ember szívében, a hol az még melegen,
 legmelegebben lüktet. Talán mondanom sem kell, mit értünk
 vele el. Leírom.

Szószebből lejöven, tisztársam felolvasta a konventi
 szózatot, megmagyarázta, érvelt s buzdítást csatolt hozzá.
 Kijövet minden templomban volt egyháztagnak kapott egy pél-
 dányt az említett esperesi szózatból.

Templom után tisztársammal az egyházi gyűlés ter-
 mébe hívtunk be 17 oly presbýteri és egyházi képviselőt,
 kik a politikai és más közügyek élén is, szóvivők szoktak
 lenni, kiknek a népre gyakorlott nagy befolyásoknál fogva
 a közügyre pozitív vagy negatív irányban döntő szavuk
 szokott lenni. Rövid magyarázat és ismert hazafiai buzgó-
 ságukhoz intézett apelláta után felhívtuk az aláírások esz-
 közlésére. — Eredmény a lett, hogy a felosztott rovatos
 ivateket, — egy rész örömmel, más rész halgatagon, de vona-
 kodás nélkül, készséggel — mind elfogadta. A csata félig
 meg volt nyerve.

Küldötteink következő utasítást kapták. Bemenvén
 minden házba, szólítsák fel a családfőt évi járulék nyilvání-
 tására, mi, ha megtagadtnék, vagy keveseltetnék, vegyék
 elő a kezökben levő „Kalauz”-t, s a presbýterium és a tör-
 vény nevében mutassák ki a már kirótt évi járulékot, s mig
 a remonstrálókat a folyton ülésező felszólamló bizottsághoz
 utasítják, a fizetni akaróktól vegyék fel az ajánlott vagy
 kirótt összeget, egyebeket pedig egy havi idő alatti befize-
 tésre szólítsanak fel. A munka egy hét alatt szép csendesen
 bevégeztetett, s végeredmény az, hogy 3155 adózó egyház-

tag járul a közalaphoz huszszoros befizetés útján 20 frt 20 krral, 1883-dik évre 707 frt 05 kr évi járulékkal, fejenkint több mint 22 krral. Ebből az aláíratók beszédtek 483 frtot, a kinmaradtakért most hordják az egyházfiak a kész nyugtákat, melyeknek igen kielégítő keletjük van.

Itt bezárnám leveletem, ha folytatására nem készítené a közelebbi napokban két egyház kéregetőinek — nyíltan kimondom — kedvetlenséget és visszatetszést szült megjelenése. — Most, midőn épen a csata tüzeiben vagyunk, most, midőn a kigyói okosság, galambi szelidség, a pastorális prudentia minden fegyvereit elő kell szednünk, elleneink támadó lövegeit szaporítani, minket azoknak jobban kitenni, e szegény küldötteket a csatatűz célpontjába állítani, vagy épen önként oda állani, ez uraim! legalább is nagy tapintatlanság; s karczagi, szoboszlói, tetétleni, szathmári, sz. mihályi, t. löki lelkészársaim e tárgyban hozzám érkezett panaszához csatlakozva, kérve kérem föttiszteletű püspökeinket és szegény egyházainkat, hogy szüntessék meg rögtön, szüntessék meg végleg, de a közelebbi évekre minden esetre a házankint kéregetést; mert az erősen kompromittálja papi szavunkat, tekintélyünket, erkölcsi alapunkat.

Katona Endre.

Megjegyzések s indítványok az „Indítványok“-ra.

Szatmármegyénkben, nagybányai traktusunkban: ott a Szamos partján nem szendereg az élet a behivatalnokok körében. Van ott a tanítóknak egyletek, habár az egylet életjelét a mai jó szokások ellenére nem lehet is látni a nyilvánosság terén; irnak ott „memorandum“-ot a tisztársak, adnak indítványokat — mint legközelebb is — az egyházmegyei gyűlésre.

Ellenben mi Szatmármegyében s a bányai traktusban ugyan, de itt a Tur folyam környezetén úgy élünk, mintha aludnánk; tanítóink nem egyleteznek, mi pedig nem „memorandum“-ozunk, indítványokat sem adogatunk. Szóval mig amoda mozognak, az új valláserkölcsei életerő szükségletének érzetében tevékenykednek: addig emide mi veszteglünk, végezvén csak a mindennapi hivatalos kötelességek teendőit.

Mi ennek a nem dicséretes s nem megnyugtató állapotnak az oka? Talán nem fűz bennünket össze az a rokon-szenv, mely a tisztársakat újabb meg újabb eszmék társulásában köti szorosabb-szorosabb szellemi viszonyba; vagy talán a patakparti levegő tespedő hatással van reánk annyira, hogy annyi kevés tevékenységet sem tudunk kifejteni, mint a mennyi térfogatu medre van, a nagyobb hullámzás nélkül folydogáló kicsiny Tur vízének?!

E kérdésekre nem tudok mást felelni, mint azt, hogy tagadhatatlan, miszerint nem heviti az Isten országa iránti ügybuzgóság melege mindnyájunk, avagy itt egynehányunk szívét; mert ha hevitené, úgy ha személyes ellenszenvünk volna, még az is érdek-rokonszenvvé magasztosulna s tár-sitaná tevékenységre eszméinket!

Azonban hagyom a feltett kérdések találgtató okadato-lását, nehogy oda ne üssek a hova nézek és mocsáros patakparti körünk semmi szép s jó iránt sem érdeklődő közönyösségének álmából felébredve, foglalkozom azon mé-

lyen tisztelt lelkészársak indítványával, kiknek „Indítványok“-at a Protestáns egyházi és iskolai Lap mult évi számának hasábjain volt szerencsém látni és tudomásul venni. Midőn a nt. esperesi körlevélben köröztettek a kezem alatti indítványok: vágy kelt bennem tudni, mikép tárgyalják a legközelebb kitűzendő gyűlésen egyházmegyénk szel-lemes papjai. Ámde vágyam ellenére a rohamosan alázuduló öszi esőcseppek miatt nem jelenhetvén meg a kitűzött gyűlésen: ma sem tudom, mi történt az „Indítványok“-kal.

Abból azonban, hogy a nyilvánosság terére a nt. egyházmegye bármily méltatása, illetőleg határozata nélkül, már gyűlés után szólva, mintegy csonkán megbénítva került, — azt következtetem, hogy a közvélemény szabad bírálatára tétetett ki s úgy méltattatott mint én is szeretném, hogy azon indítványokat ne csak a nagybányai egyházmegye, hanem az egész magyar prot. egyház egyetem vitatná meg s feltett nagy horderejű kérdéseit az egyöntetűség céljához törve s közeledve oldaná meg.

Igy következtetvén, teljesen meg vagyok győződve, hogy nem veszik ros néven egyházmegyénk aláírt, elismert tudományu s hivatásu tisztársai, ha az „Indítványok“-ra szerény megjegyzéseket s indítványokat teszek.

Legelsőben is tehát megjegyzem, hogy az „Indítványok“ 1-ső pontját olvasva úgy tetszik nekem, mintha nem kellő szabatossággal fejezték volna ki magukat. Mondom ezt azért, mert kezdetben az ifju lelkész életében ecsetelik a legnevezetesebb s meghatóbb időpont egyikének azt, mikor az sokszor éveken keresztül nehéz küzdelmek s nélkülözések után eléri az epedve várt rendes lelkésszé létel idejét; később pedig a gyakorlat bizonyossága szerint hangsúlyozván, hogy a lelkész beállit egyházába jóformán úgy, mint a cseléd gazdjához stb. az elismerés hangján ily nyilatkozatban nyilatkoznak: mennyivel szebb, magasztosabb s a legtöbbször — azt hisszük — lélekemelő amaz ev. testvéreknél s ma már nálunk is itt-ott szokásban lévő gyakorlat, hogy a lelkész nem állit be hivatalába, hanem abba az egyházmegye küldötte által igttattatik be stb. Ebből első tekintetre az látszik, mintha az indítványozók csak a sokszor éveken keresztül, nehéz nélkülözésekkel küzdő segédlelkészek rendes lelkésszé lételök idejét tartanak oly nevezetes és megható időpontnak, mely önmagában hasonló meghatottságu ünnepélyes beigtatást, hivatalba helyezést igényel. Másod tekintetre azonban kétségtelen, hogy indítványozók a középkor, sőt öreg lelkész új egyházba lépését is oly nevezetes és megható időpontnak ismerik, mint az ifjuét. — Ezt bizonyítják tényleges indítványuk soraiban is. De nem is lehet másként, mert a lelkészre akár ifju, akár öreg, általán nevezetes és megható idő az, melyben akár első, akár második, harmadik vagy nem tudom én hanyadik egyházát elfoglalandó megy is egy gyülekezet vezérletére. Az új tér az új viszonyokkal, körülményekkel, szokásokkal, természettel, kisebb nagyobb értékű multtal minden-kire nevezetes és megható kell hogy legyen.

Én tehát az állomását elfoglalandó lelkész helyzetének körülírását szabatosabbnak vélném, ha az „ifju“ jelző ebből kihagyatnék, annyival inkább, mert nagyon sokszor megtörténhetik, kivált újabb pályázati törvényeink szerint, hogy egy öreg lelkész inkább éri el éveken keresztül nehéz küzdelmek s nélkülözések után azt az epedve várt időt,

melyben nem rendes lelkészé, hanem mint rendes lelkész könnyebb küzdelmü, kevesebb nélkülözésü pályatérre lépett.

Továbbá: indítványozók a lelkész — egyén és gyülekezet meghatottságától eltekintve a hivatalos tekintély, rend megkivántató pontosság s kötelezett felelősség érdekében is óhajtják a lelkész hivatalos beiktatását, midőn így szólnak: hivatalosan adatik át neki minden, minek hűséges gondozása s lelkiismeretes kezelésére esküvel kötelezendü magát.

Mínt hogy a lelkésznek egyéni meghatottságát, hivatalos meghatottságnak kell felmagasztosítani — tisztelt indítványozó lelkésztársak! oh mily szép a ti nyilatkozatokban kifejezett óhaj, oh mily szép! oly szép, hogy ha úgy volna mint óhajtjátok s szépnék nyilváníjtátok, hol úgy van: valóban szeretnék új egyházba lépni csak azért is, mert valami lélekemelő az, mikor a lelkész hivatalnokot egyházi felsőbb hatósága avatja be, ad át neki mindeneket, melyek sáfárkodásának bel- és külalkatrészeit képezendik; körülírja a lelkész és gyülekezet közötti viszonyt, annak lényegét, természetét, az egymás iránti kölcsönös kötelezettséget; elsorolja főbb vonásokban a kötelezettségeket; kimondja, hogy komoly felelőség terhe alatt mily meggyőződést, mily tudományt kell hirdetni s mik azon vagyonok a parochia falai és falain kívül, melyek ellenörködő gondjaira bizatnak stb. De lássátok ez óhaj csak kegyes óhaj; mert — ha igazat szólunk — nem ritka az a lelkésztárs, ki pályáját lélek nélküli kenyérkereseti körnek tekinti; mert szegényli Krisztus evangéliumát: sokat predikál olyat, mit „bizony nem hisz.“ Az ilyenre nézve tehát ez ünnepélyes iktatás csak kül ceremónia, nem pedig belső szertartás leend s a szent esküre sem sokat fog adni! Aztán hány meg hány gyülekezet van, hogy vagyonairól nincs leltár, azok nem tartatnak nyilván, nincs könyvtára s hivatalos okmányai, vagy kalács alá kemenczébe tétettek vagy szerteszét szórattak. Hogy történik hát ily helyeken a hivatalos átadás, hűséges gondozás, lelkiismeretes kezelés?!

De tegyük fel indítványozók, hogy a mi egyházmegegyénkben ily szegényítő eset nem adná elő magát: akkor is ma, midőn a lelkész tekintély visszaszerzése s fentartása a magyar prot. anyaszentegyház létezésévé vált: vajon nem életrevalóbb és áldozóbb lenne-e, ha az iktatás tekintetében egyöntetűségre jutnánk; Erdély és Magyarhon egyik prot. egyházában sem állítna be a lelkész egyházába úgy, mint cseléd a gazdájához s minden pap a krisztusi tudomány őszinte igaz vallója, hirdetője tartoznék lenni s köteleztetnék minden egyház parochiai háza egyik vagy másik szegletében kisebb-nagyobb könyvtárt tartani, melyben a hivatalos okmányok leltár szerint tartatnának, a mely rendkívüli szerencsétlenséget nem említve, állandóan megmaradna, míg a pap esetleg változhatnék.

Nem egy egyházmegegyei gyűlésnek, hanem konventnek, sőt zsinatnak kellene vagy jobban mondva kellett volna e tekintetben intézkedni; kellett volna tanulni az ev. testvér atyafiaktól, volt rá idő, mert hisz nem telegrammi gyorsasággal repülő pillanat volt újabb törvényeink képződésének ideje, csak a vajadás is mily soká tartott!

Ezekből kifolyólag, mivel később is jobb tanulni mint soha: indítványozom, hogy az „Indítványok“ 1-ső pontjának lényegét tegyék tanácskozásuk asztalára az egyházkerületek vagy konvent és hozzanak kötelező szabályt a lelkészek

evangéliumi hitűségének biztosítása tárgyában. — Az egyházak pedig szintén tényleg köteleztessenek hivatalos leltár készítésére, könyvtár felállítására, hogy a hivatalos helyiségből hivatalosan adattathassék át lelkészének minden, minek hűséges gondozására, lelkiismeretes kezelésére hivatalosan kötelezendü magát. Az ilyen gyökeresebb előkészület után létrejött egyöntetü beiktatás leend aztán úgy a lelkészre, mint a közönségre a legnagyobb hatással, nemcsak, hanem feledhetlen s boldogító is!

Nagy Elek.

(Folyt. köv.)

Különfélék.

Egyházmegegyei gondnok választás. Az alsó-szabócs-hajdukerületi egyházmegegye gondnokává Gróf Degenfeld József hajdumegye főispánja választatott meg. A lefolyt évben 2 ízben nyilvánult az érdemes férfi irányában a tiszántuli egyházkerületben a gyülekezetek bizalma és ragaszkodása; első ízben, midőn egyházkerületi világi tanácsbíróvá 458 szavazattal megválasztatott és utóbb, midőn az egyházmegegyei gondnoksággal tiszteltetett meg. Csak örvendünk lehet a szerencsés választás eredményének!

Zwingli ünnepély. Szatmáron január 1-én a reggeli isteni tisztelet után a gymnasiumi nagytanácsteremben tartott az meg, Berky István érdemes lelkész olvasta fel klasszikus egyszerűséggel írott emlékbeszédét, mely egész terjedelmében az egyház jegyzőkönyvébe fog bevezettetni.

A különböző lapokban szeltire jeleztek, hogy az egyes ev. ref. egyházkerületek püspökei s általában az elnökségek minő intézkedéseket tettek a Zwingli ünnepély megtartása érdekében, egyedül Tiszántulról nem tétetik említés; mintha itt teljesen elfeledkeztek volna e tekintetben intézkedni; holott a hivatalos kezdeményezés épen innen indult ki, midőn a mult évi szeptember 4-én tartott egyházkerületi gyűlés 252. számú határozatában elrendelte, „hogy dicső emlékű nagy reformátorunk születésének négy-századik forduló napjáról az egyházközségek presbyteriumai, lelkipásztorai és tanítói, 1884. év január 1-ső napján a templomokban és iskolákban hálás kegyelettel emlékezzenek meg.“ És ez a tiszántuli egyházkerületben így is tartozott végrehajtani.

Szives kérelem. A „Hit fegyvere“ című művem sajtó alól kikerülvén, azt e napokban szétküldözöm. Legyen szabad előre kérni az utólagos fizetést ígérő nt. előfizetőimet, hogy az 50 krt késedelem nélkül küldjék, hogy a nyomtatási költséget majdnem 90 frttal pótoló kiadást én is könnyebben teljesithessem. Kik érdemesnek tartják a megrendelést, azoknak megrendelésüket köszönettel fogadom; a példányok száma 500. — A tölem nem függő késedelemért bocsánatot kérve, maradtam — Kispaládon 1883. december 29. — teljes tisztelettel Nagy Elek ref. lelkész.

Meghívó. A f.-szabócsi ref. papi-egylet 1884. évi január 10-én, Nyiregyházán, a ref. iskolában gyűlést tartand, melyre az egylet t. tagjai, s e kör működése iránt érdeklődők tisztelettel meghivatnak. Tárgy: 1. Értekezés, Andrassy Kálmán buji lelkésztől. 2. Indítvány a könyvtár alapos

rendezésére nézve. 3. Pénztári számadás megvizsgálása. 4. Egyéb felmerülhető indítványok. Vitéz Mihály, elnök

Gyászhir. Varga Antal h. bősörményi ügyvéd és a nevezett városnak két ízben országgyűlési képviselője, az ottani fényes és nagy jelentőségű ref. egyháznak volt főgondnoka, mult évi decz. 31-én estve 8 órakor jobblétre szenderült. Temetése nagy résztvevő közönség jelenlétében e hó 3-án ment végbe. A nemes jellemű férfi minden téren megtette kötelességét, a dicső emlékü szabadság harc idején mint honvéd huszárhadnagy, később mint országgyűlési képviselő, majd mint egyházi főgondnok szolgálta hiven a köz ügyeket. — A bódogult legkisebb fia volt e század elején élt s működött V a r g a I s t v á n előbb debreczeni hittanár majd szikszói lelkésznek, s testvére a jelenleg is Amerikában élő, oly sokak által ismert kibujdosott

házánkfának Varga Ferencnek. Az elhunytat bús özvegyén kívül 3 leánya, kik közül 2 már családi életben van gyászolja és siratja. Áldás és béke poraira.

Tartalom: Előfizetési felhívás a „Debreczeni Protestáns Lap“ 4-dik évi folyamára és „Tanügyi Melléklet“-ére. — Ujévkor. — Beszéd Luther és Zwingli születése négy százados ünnepélyén. Balogh Ferencz. — Válasz a „Megjegyzések“-re. Kálmán Farkas. — A közalap ügye H.-Nánáson. Katona Endre. — Megjegyzések s indítványok az „Indítványok“-ra. Nagy Elek. — Különlélek. — Hirdetések.

Felelős szerkesztő: **Tóth Sámuel.** Szerkesztő társak: **Békési Gyula, Géresi Kálmán.**

H I R D E T É S E K.

Gyakorlati Bibliamagyarázatok.

Szakkönyv. Megjelenik minden két hóban egyszer. Szerkeszti: Garzó Gyula. Főmunkatársak: Könyves Tóth Kálmán és Barakonyi Kristóf.

A) 1881. = első évi folyam, 4 füzet 2 frt.

B) 1882. = második évi folyam, 6 füzet 4 frt.

C) 1883. = harmadik évi folyam, 6 füzet 4 frt.

Eddig 8 munkát van befejezve, t. i. 1. A biblia ismertetése: Könyves Tóth Kálmántól. — 2. Predikátor könyve: Garzó Gyulától. — 3. Dániel próféta könyve: Barakonyi Kristóftól. — 4. Abdiás próféta könyve: Garzó Gyulától. — 5. Lukács evangélioma: Bocsor Lajostól. — 6. Péter apostol k. első levele: Erdős Józseftől. — 7. Judás apostol k. levele: Garzó Gyulától. — 8. Néhai Dr. Révész Imre enyészettől megmentett magyarázatai: Nagy Sándortól.

Folyamatban vannak és már munka alá vétettek: Mózes, Sámuel, Rúth, Esdrás, Eszter, Jób, Zsoltárok, Ezsaiás, János evangélioma és levelei, apostolok cselekedetei. rómaiakhoz, galacziabeliekhez, Timótheushoz és Titushoz irt levelek, Jakab k. levele, Jelenések könyve. — Célul kitűzve: az egész szentírás kidolgozása.

A kik mind a három évi folyamot megrendelik s belépnek 1884-re a rendes előfizetők közé, azok a jelzett 10 frtot, egy év alatt tetszésszerű részletekben törleszthetik.

Gyoma (Békésmegye) 1883. december.

A „Gyakorlati Bibliamagyarázatok“ kiadóhivatala.

2-3

Pályázat

a békés-bánáti ref. egyházmegyébe kebelezett békési ref. egyház egyik lelkeszi állomására.

Évi fizetés:

1. 155 forint 40 krajczár készpénzben, az egyház pénztárából évnegyedenként kiszolgáltatva.

(25 éves lelkipásztorkodás után, káplántartási átalány 60 frt)

2. 40 hektoliter és 59 liter gyült, de megrostált buza az egyház magtárából.

3. 40 hektoliter és 59 liter árpa ugyancsak az egyház magtárából.

4. 100 osztályozott föld két tagban. Ezen földeket a lelkész maga mivelteti, közterheit és adóját az egyház viseli.

5. 6 öl kemény tűzifa.

6. Az egyházkerület által megállapított stóla, s kiadványokért járó díj.

7. Tisztességes lakás, évenkénti meszeltetéssel.

Lelkek száma 19,000.

Az egyház a tiszántuli egyházkerületben 1-ső osztályu.

Pályázati kérvények az 1884-dik év január 20-dik napjáig, Szabó János békés-bánáti ref. egyházmegyei espereshez Körös-Tarcsára, — Békésmegye — küldendők.

Debreczen, 1883. december 26.

Révész Bálint,
püspök.